

Úvod	11
I. oddíl	
1 Sociální politika, její podstata a základní charakteristika	17
1.1 Místo sociální politiky ve společenském systému	17
1.2 Pojetí sociální politiky	20
1.3 Základní principy sociální politiky	27
1.3.1 Princip sociální spravedlnosti	28
1.3.2 Princip sociální solidarity	32
1.3.3 Princip subsidiarity	34
1.3.4 Princip participace	35
1.4 Cíle sociální politiky a jejich charakter	37
1.4.1 Charakter sociálně politických cílů a způsob jejich tvorby	37
1.4.2 Vztah obyvatelstva k cílům (k sociální politice)	40
1.5 Souvislosti sociální a hospodářské politiky	41
2 Typy (modely) sociální politiky, její funkce a nástroje	47
2.1 Objekty a subjekty sociální politiky	47
2.2 Typy (modely) sociální politiky a model sociální politiky ČR	51
2.3 Funkce sociální politiky	54
2.4 Nástroje sociální politiky	62
3 Účast státu v sociální politice	70
3.1 Nezbytnost a význam účasti státu v sociální politice	70
3.2 Podstata, příčiny vzniku a fungování welfare state (sociálního státu)	74
3.3 Současné převažující názory na účast státu v sociální politice	81
3.4 Koncept sociálního tržního hospodářství	83
4 Proces transformace sociální politiky v ČR	90
4.1 Charakteristika „socialistické sociální politiky“	90

4.2	Obecná charakteristika procesu transformace	92
4.3	Sociální reforma	95
4.4	Orientace procesu transformace v dalším období	99
5	Chudoba a sociální vyloučení	104
5.1	Chudoba a problém chudoby v české společnosti	104
5.1.1	Koncepty chudoby	107
5.1.2	Nejčastější příčiny chudoby	111
5.1.3	Nástroje a měření chudoby	113
5.1.4	Hlavní možné způsoby řešení chudoby	116
5.1.5	Charakteristika a výskyt chudoby v ČR po roce 1989	119
5.2	Sociální vyloučení	124
5.2.1	Koncept sociálního vyloučení a použitá terminologie v pojetí Rady Evropy	124
5.2.2	Skupiny obyvatel ohrožené sociálním vyloučením v české společnosti	126
6	Vývoj sociální politiky a sociální politika Evropské unie 121	131
6.1	Stručná charakteristika vývoje sociální politiky	132
6.1.1	První vývojová etapa	133
6.1.2	Druhá vývojová etapa	135
6.2	Hledání sociální politiky EU	140
6.3	Strategie modernizace sociální ochrany	143
6.3.1	Měnění se prostředí systémů sociální ochrany	143
6.3.2	Základní cíle modernizace sociální ochrany	147
II. oddíl		
7	Sociální zabezpečení v sociálním systému společnosti	157
7.1	Vymezení sociálního zabezpečení	157
7.2	Základní faktory sociálního zabezpečení	162
7.2.1	Ekonomické faktory	162
7.2.2	Společensko politické faktory	163
7.2.3	Demografické faktory	164
7.3	Nová koncepce sociálního zabezpečení	167
7.3.1	Minulý vývoj sociálního zabezpečení	167
7.3.2	Principy koncepce sociálního zabezpečení	171
7.3.3	Obecná teorie konstrukce dávky	173
8	Financování systému důchodového zabezpečení	178

8.1	Základní možnosti financování systému důchodového zabezpečení	178
8.1.1	Základní typy penzijních plánů	181
8.1.2	Základní typy konstrukce důchodového systému . . .	182
8.1.3	Valorizace v důchodovém zabezpečení	184
8.2	Financování důchodového zabezpečení	187
8.2.1	Nedostatky způsobu financování důchodového zabezpečení do roku 1993	187
8.2.2	Způsob financování důchodů od roku 1993	188
8.3	Základní principy uspořádání systémů důchodového zabezpečení ve vyspělých zemích Evropy	191
8.3.1	Otevřená metoda koordinace a důchodové systémy v Evropě	195
8.3.2	Závěry pro Českou republiku ve sféře důchodového zabezpečení	198
9	Důchodové pojištění	202
9.1	Zabezpečované životní situace	202
9.2	Dávky důchodového pojištění	203
9.3	Vývoj, současný stav a perspektivy důchodového pojištění	213
10	Penzijní připojištění	222
10.1	Význam penzijního připojištění	222
10.2	Základní charakteristika penzijního připojištění	224
10.3	Dávky penzijního připojištění	228
10.4	Dosavadní průběh penzijního připojištění	230
10.5	Zaměstnanecké penzijní připojištění a komerční důchodové pojištění	233
11	Nemocenské pojištění	238
11.1	Zabezpečované životní situace	238
11.2	Základní dávky nemocenského pojištění	240
11.3	Perspektivy v oblasti nemocenského pojištění	243
12	Státní sociální podpora	247
12.1	Charakteristika systému státní sociální podpory . . .	247
12.2	Konstrukce dávek státní sociální podpory	249
12.3	Možnosti změn systému státní sociální podpory . . .	259
13	Sociální pomoc	262
13.1	Charakteristika systému sociální pomoci	262
13.2	Základní nástroje sociální pomoci	264
13.3	Životní minimum a sociální potřebnost	272

13.4	Východiska dalšího vývoje systému sociální pomoci	277
14	Politika zaměstnanosti	283
14.1	Specifika trhu práce a nezaměstnanost	284
14.2	Charakteristika nezaměstnanosti a její důsledky	286
14.2.1	Charakteristika nezaměstnanosti	286
14.2.2	Ekonomické a sociální důsledky nezaměstnanosti	290
14.3	Politika zaměstnanosti	292
14.4	Trh práce a politika zaměstnanosti v ČR v 90. letech	295
14.4.1	Situace na trhu práce a míra nezaměstnanosti	296
14.4.2	Politika zaměstnanosti	298
15	Zdravotní politika	307
15.1	Východiska a předpoklady zdravotní politiky	312
15.2	Systém zdravotní péče a úloha státu v tomto systému	314
15.3	Problematika spojená s utvářením nového systému zdravotní péče v ČR	322
15.3.1	Zdravotní pojištění jako zdroj financování zdravotní péče	325
15.3.2	Poskytovatelé zdravotní péče	334
15.3.3	Poskytování a úhrada zdravotní péče pojištěncům	335
15.3.4	Účinnost systému proplácení zdravotnických zařízení	340
16	Rodinná politika	344
16.1	Proměny podoby rodin a rodinného chování	345
16.2	Systémy podpory rodin a vývoj rodinné politiky	348
16.3	Základní charakteristiky rodinné politiky a jejich nástrojů v ČR	350
16.4	Transformace rodinné politiky v ČR	353
16.4.1	Přímá podpora rodin	354
16.4.2	Nepřímá podpora rodin	357
16.4.3	Sociálněekonomická analýza domácností v ČR	359
16.4.4	Demografická situace v ČR – rodina ve stárnoucím světě	365

17	Bytová politika	372
17.1	Charakteristiky bydlení	373
17.2	Funkce státu v bytové politice	374
17.3	Bytové systémy a nástroje bytové politiky	375
17.3.1	Nástroje bytové politiky	378
17.3.2	Sociální bydlení	380
17.4	Transformace bytové politiky v ČR	382
17.5	Vybrané programy státní podpory bydlení v ČR	388
17.5.1	Program podpory výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury	388
17.5.2	Podpora výstavby domů s pečovatelskou službou	391
17.5.3	Podpora hypotečního úvěrování	393
17.5.4	Podpora stavebního spoření	398
17.5.5	Daňová zvýhodnění úvěrů na bydlení	401
17.6	Regenerace a reprodukce bytového fondu	403
18	Vzdělávací politika	410
18.1	Postavení vzdělání ve společnosti a jeho funkce	411
18.2	Vzdělávací politika, její obsah, cíle a principy	416
18.3	Hlavní rysy vzdělávací politiky ČR před rokem 1989	426
18.4	Změny ve vzdělávací politice po roce 1989, její problémy a další žádoucí orientace	428
18.4.1	Úloha státu a ostatních subjektů ve vzdělávací politice	428
18.4.2	Zajištění spravedlivého přístupu ke vzdělávání a kvality vzdělávacích efektů	431
18.4.3	Financování a efektivnost ve vynakládání finančních zdrojů	433
18.5	Vzdělávací systém ČR	435
19	Problémy a trendy ve vývoji budoucí české sociální politiky	446
19.1	Pravděpodobné trendy v sociální politice na počátku nového tisíciletí	447
19.2	Obsahové zaměření sociální politiky	449
19.3	Role státu v sociální politice	450
19.4	Solidarita v sociální politice	454

Resumé	459
Summary	461
Seznam literatury	463
Tabulková a grafická příloha	469
Rejstřík	495